

Lausunto: Valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun asetuksen muuttamisesta (VN/12938/2026)

Työlljao 01.09.2026
23/03.00/2026

Valmistelija

Työllisyysalueenjohtaja Tero Hyttinen, puh. +358 40 355 1551

Valtioneuvoston asetukseen esitetään tehtäväksi muutoksia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjausten sekä hallituksen sopimien säästöjen toteuttamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksessa säädettyihin laskennallisen korvauksen määriin tehtäisiin tasoleikkauksia hallituksen sopimien säästöjen toteuttamiseksi. Lisäksi asetusmuutoksella toteutettaisiin hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 192/2024 vp) yhteydessä sovittu kompensatio, jossa hallituksen säästötavoitteen ylittävä osa kompensoidaan Manner-Suomen kunnille vuosina 2027 ja 2028 nostamalla laskennallista korvausta asetuksella niin, että kuntien talouteen kohdistuvat leikkaukset (perustoimeentulotuen korvaamisesta luopuminen) eivät ylitä keväällä 2024 kehysriihessä sovittua säästötavoitetta. Asetusmuutoksella toteutettaisiin kompensatio vuodelle 2027.

Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Kirjauksen toteuttamiseksi osana kunnille maksettavaa laskennallista korvausta oleva työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirrettäisiin osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, mikä vaikuttaisi kunnille maksettavan laskennallisen korvauksen suuruuteen.

Lisäksi hallituksen esityksessä kotoutumislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026 vp) esitetään, että kotoutumislaisissa säädettyistä toteutuneiden kustannusten mukaan ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta luovutaan ja hyvinvointialueille siirretään rahoitusta kyseisten kustannusten korvaamiseksi niiden yleiskatteelliseen rahoitukseen. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle kyseinen korvaus sisällytettäisiin jatkossa asetuksessa säädettyyn laskennalliseen korvaukseen.

Hallituksen esityksessä (HE 74/2026 vp) esitetään myös, että Manner-Suomen kunnille kotoutumislain mukaan myönnettävästä valtionosuudesta kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön järjestämiseen luovutaan. Vastaavasti myös valtioneuvoston asetuksesta kumottaisiin kohta, jossa säädetään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle kotoutumista edistävään monialaiseen yhteistyöhön maksettavasta laskennallisesta erityiskustannuskorvauksesta.

Valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla tavoitellaan julkisen talouden säästöjä. Asetusmuutoksella toteutetaan lisäksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain valmistelun yhteydessä sovittu kompensatio.

Muutettavissa yksikkökohtaisissa laskennallisissa korvauksissa on huomioitu seuraavat laskennallisten korvausten kokonaismäärään liittyvät muutokset:

1. Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtyminen osaksi kuntien valtionosuusrahoitusta (- 24,813 milj. euroa)
2. Hallitusohjelman kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistamiseen liittyvät laskennallisiin korvauksiin vuonna 2027 kohdistuvat säästöt (-2,273 ja -5,173 eli yhteensä - 7,446 milj. euroa)
3. 18 vuotta täyttäneiden henkilöiden laskennallisen korvauksen alentaminen (-1,8 milj. euroa)
4. Hallituksen syksyn 2025 budjettiriihen päätös laskea laskennallisia korvauksia alkaen vuodesta 2027 (- 30 milj. euroa)
5. Vuosille 2024-2025 sovittujen määräaikaisten laskennallisten korvausten säästöjen päättymisen
6. Kompensaatio kunnille budjettiriihen säästötavoitteen ylittävästä osasta liittyen perustoimeentulotukeen (+ 9 milj. euroa)
7. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettava korvaus ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista (+ 9 519 euroa).

Esittelijä Työllisyysalueen johtaja Hyttinen Tero

Päätösehdotus Työllisyysaluejaosto hyväksyy liitteenä olevan lausunnon ehdotettuun valtioneuvoston asetus muutokseen.

Päätös